

Martintxo eta jentilak

Duela aspaldi, ibar
eta haranetan, ibai eta
erreken ondoan, bizi
omen ziren euskaldunak.

Lurraren lantzen ez
baitzekiten, zuhaitzetako
hurak, ezkurak eta gaz-
tainak jaten zituzten.

Mendian aldiz, “jentilak” izeneko gizon **erraldoi** batzuk bizi ziren.
Horiek arras ongi bazekiten lurraren lantzen eta urte guzietan **gari**
meta ederrak biltzen zituzten.

Martintxok, **trikuharri** baten gibelean gorderik, gari meta handi ho-
riek ikusi zituen. Eta pentsaketa hasi zen. Nola egin jentilen garitik
pixka bat eskuratzeko? Ezen, gauza
jakina, jentilek ez zuten beren garitik
nehoi emaiten. Orduan nola egin jen-
tilen tronpatzeko?

Halako batean, Martintxok ideia gaitza
ukan zuen. Jentilei garia nola ken as-
matu zuen!

Egun batez, jentilak urrundik segitu zi-
tuen : gari haziak harpe zilo batera era-
maiten ari ziren.

Harpe zilo hartan, jentilek gari meta
handia egina zuten. Gure Martintxo
beldurrik gabe hurbildu zitzairen eta erran
zien :

erraldoi : izigarri handi.

gari : ogi.

trikuharri : harritzko mahaia-
ren gisakoa. Lehengo den-
boretako oroit harria.

– Nik gari meta handi hori jauzian iragan dezaket.

Jentilak orduan irriz hasi ziren.

– Nik bai egin dezakedala – ihardetsi zion jentil batek – baina zuk? 30

Holako zango laburrekin !

Eta berehala jentil erraldoiak jauzi egin zuen gari metaren gainetik.

Ondotik, Martintxoren aldi, bere bota handiak soinean.

Baina gainetik pasatu beharrean, gure mutikoa, zapla ! gari metaren

erdi-erdira erori zen eta han gelditu, garian, belaunetaraino sarturik. 35

Hori ikusi eta jentil erraldoiak irriz hasi ziren eta Martintxo utzi zuten hola-hola bere herrira itzultzer.

Martintxo kantuz jautsi zen menditik ibarrera. Herritar guziak bildu ziren

haren inguruan. Martintxok botak kendu zituen. Gariz bete-beteak ziren.

Bihiak zaku batean gorde zituzten. 40

Biharamunean, euskaldunak lanean hasi ziren. Lurra landu zuten eta garia erein.

Hilabeteak jin, hilabeteak joan, garia sortu zen, handitu eta **ondu**.

Udan, euskaldunek beren lehen uzta bildu zuten. Irinaren egiten ikasi

zuten, irin horretatik ogia, 45

bixkotxak ere bai.

Geroztik, euskaldunek

gosea zer den ez dakite.

Oi, Martintxo ! Zer mutiko

abila izan zen !

Ipuin herrikoia

ondu : zohitu. Biltzeko pres-
tatu.

1. IRAKURGAIA ULERTZEN DUT

- Nola bizi ziren lehengo euskaldunak ?
- Nor ziren jentilak ?
- Non bizi ziren ?
- Zer nahi du Martintxok ?
- Zer asmatzen du hortako ?
- Zertako dute garia euskaldunek ?

2. HIZKUNTZA ETA GRAMATIKA

- Erranaldi hauei ongi so egiezu eta zure iritzia emazu. Non dira desberdintasunak ?

Urte guziez, gari meta ederrak biltzen zituzten jentilek.

Urte guziez, gari meta ederra biltzen zuten jentilek.

Urte guziez, gari meta ederrak biltzen zituen jentilak.

- Lau erranaldiak kopia itzazu. Haietarik hiruk erranahi hurbila dute. Hiru erranaldi horiek azpi-marra itzazu.

Hori ikusi zutelarik, jentil erraldoiak irriz hasi ziren.

Hori ikusi aitzin, jentil erraldoiak irriz hasi ziren.

Hori ikusi zutenean, jentil erraldoiak irriz hasi ziren.

Hori ikusi eta, jentil erraldoiak irriz hasi ziren.

- Hiru erranaldiak kopia hutsuneak betez (iragan aditza erabiliz).

Lehen, gari meta handi hori, nik jauzian ...

Orain, gari meta handi hori, jauzian ...

Handi izanen naizenean, gari meta handi hori jauzian ...

- Lehen lerroari begiratu eta, denak kopia itzazu.

Martintxo, kantuz, jautsi zen menditik ibarrera.

Martintxo (txixtu) jautsi zen (logela / sukalde).

Martintxo (negar) jautsi zen (harpe / etxe).

3. BESTE LAN BATZUK

- Istorioaren segida asma : hurrengo urtean zer gertatu zen jentilen eta euskaldunen artean ?
- Pasarte honetako bi hitz aldatu dira. Pasarte guzia idatz ezazu hitz egokiak sartuz eta azpi-marratuz.

Duela aspaldi, ibar eta mendietan, ibai eta erreken ondoan bizi omen ziren euskaldunak. Lurraren lantzen ez baitzekiten, zuhaitzetako hurrak, sagarrak eta gaztainak jaten zituzten.